

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

SAKARYA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.54.15.01-124-2010-19-24

13/04/2012

Konu : Değersiz alacakların gider kaydedilip
edilmeyeceği

İlgide kayıtlı yazınızda, 17 Ağustos 1999 tarihinde Gölcük ve Adapazarı'nda, 12 Kasım 1999 tarihinde Düzce'de meydana gelen depremler sonrası yayınlanan 21.01.2000 tarih ve 200/309 sayılı Kararname eki Karar ile depremde konutları yıkılan ... ait geçmiş dönem vergi borçlarının ve deprem sonrası depremzedelere barınma imkanı sunmak için oluşturulan prefabrik ve çadır kentlerde depremzedelerce ...1999-...2001 tarihleri arasında kullanılan ... Hazine tarafından karşılanacağına karar altına alındığı, bu sürenin daha sonra ...2001 tarihine uzatıldığı, kullanılan ... Hazine tarafından karşılandığı dönemde prefabrik ve çadırlara yerleşen depremzedelerle ilk etapta ... sözleşmesi yapılması imkanının oluşmadığı, kullanılan ... Hazine tarafından karşılanmasının bitim tarihi olan ...2001 tarihinden sonra ise gerek depremzedelerce kullanılan ... Hazine tarafından karşılanacağı beklentisinden ve gerekse prefabriklerin ihtiyaç doğrultusunda sürekli el değiştirmesinden ve bu değişiklikler konusunda şirketinize ilgili kurumlarca bilgi sağlamamasından, şirketinizce gelir olarak dikkate alınan ... bedellerinin kullanıcılarından tahsili yoluna gidilemediği, konuyla ilgili olarak ...ve ... Valilikleri tarafından 2010 yılı içerisinde iletilen yazılarda; prefabriklerde kiracı olarak muhtelif tarihlerde birden fazla kişinin ikamet etmiş olmasından ve prefabrik konut alanları ile ilgili iş ve işlemlerin kurumlar arasında sürekli görev değişmesinden dolayı bu alanlarda ikamet eden kiracıların bilgilerini içeren arşivin sağlıklı biçimde oluşturulmadığı ve söz konusu bilgilerin şirketinize sağlanamadığının bildirildiği, ... Valiliği ile ... Valiliğinden ise henüz cevap alınamadığı, ayrıca sonraki dönemlerde prefabriklerde ikamet edenlerden bilgilerine ulaşılabilenler için tahsilat yoluna gidildiği ve icra takibinin başlatıldığı, bu kişilerin de takibe itiraz ederek konuyu mahkemeye taşıdığı, mahkemenin şirketiniz aleyhine sonuçlandığı bu nedenle de söz konusu alacağınızın tahsilinin yapılamadığı belirtilerek, bu alacaklarınızın 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 322 nci maddesi çerçevesinde değersiz alacak sayılıp gider kaydı yapıp yapılmayacağı hususunda Başkanlığımızdan görüş talebinde bulunulmuştur.

213 Sayılı Vergi Usul Kanununun "Değersiz Alacaklar" başlıklı 322 nci maddesinde; "Kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkan kalmayan alacaklar değersiz alacaktır.

Değersiz alacaklar, bu mahiyete girdikleri tarihte tasarruf değerlerini kaybederler ve mukayyet kıymetleriyle zarara geçirilerek yok edilirler.

İşletme hesabı esasına göre defter tutan mükelleflerin bu madde hükmüne giren değersiz alacakları, gider kaydedilmek suretiyle yok edilirler." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan madde uyarınca, kazai bir hükme veya kanaat verici bir vesikaya göre tahsiline artık imkan kalmayan alacaklar değersiz alacak olarak nitelendirilmiştir. Görüldüğü gibi değersiz alacak; kaybedilmiş, tahsiline artık imkan kalmamış, değeri sıfıra inmiş bir alaktır. Kanuni düzenlemeye göre alacağın tahsil imkanının kalmadığının, kazai bir hükümle veya kanaat verici bir vesika ile tevsik edilmesi icap etmektedir. Kazai bir hükümden anlaşılması gereken, alacağın tahsili için kanun yollarına başvurulmuş olması, icra takibinin yapılmış bulunması, bu müracaatlar ve takipler sonunda, alacağın ödenmeyeceğine hakim tarafından hükmedilmiş olması; kanaat verici vesika teriminden ise ödemeyi imkansız hale getirmiş hal ve sebepler sonucu ortaya çıkmış belgeler anlaşılmalıdır. Alacağın tahsil güçlüğünün objektif ve

inandırıcı belgelerle ortaya konması değersiz alacak uygulaması bakımından büyük önem taşımaktadır. Aksi takdirde alacakların tahsilinin mümkün olmadığının takdiri mükellefe bırakılmış olur. Böyle bir boşluk bırakmamak amacıyla kanun koyucu değersiz hale geldiği ileri sürülen alacağın ciddi olarak takip edildiğine ilişkin çabaların kazai bir hüküm veya kanaat verici bir vesika ile tevsikini öngörmüştür.

Ayrıca, alacağın değersiz hale geldiği yıl hesaplarına zarar olarak yazılması gerekmekte olup, ilgili olduğu yılda zarar yazılmayan alacağın sonraki yıllarda dikkate alınması da mümkün bulunmamaktadır.

Vergi hukuku uygulaması bakımından kanaat verici vesikalara örnek olarak aşağıdaki belgeler sayılabilir.

-Borçlunun herhangi bir mal varlığı bırakmadan ölümü veya Medeni Kanunun 31 ve izleyen maddelerine göre mahkemelerce borçlu hakkında verilen gaiplik kararı ve mirasçılarının da mirası reddettiklerine dair sulh hukuk mahkemelerince verilmiş bulunan mirası red kararı,

-Borçlu aleyhine alacaklı tarafından açılan davayı borçlunun kazandığına dair mahkeme kararı,

-Mahkeme huzurunda alacaktan vazgeçildiğine ilişkin olarak düzenlenmiş belgeler,

-Alacaktan vazgeçildiğine dair konkordato anlaşması,

-Borçlunun dolandırıcılıktan mahkum olması ve herhangi bir malvarlığı bulunmadığını belgeleyen resmi evrak,

-Borçlunun adresinin saptanamaması nedeniyle icra takibat dosyasının kaldırıldığını ve yasal süresi içerisinde yenileme talebinde de bulunulmadığını gösteren icra memurluğu yazısı,

-Gerek doğuşu gerekse vazgeçilmesi bakımından belli ve inandırıcı sebepleri olmak şartıyla alacaktan vazgeçildiğini gösteren anlaşmalar, (Alacaklının tek taraflı irade beyanı ile alınmasından vazgeçilen alacakların, değersiz alacak olarak zarar kaydı mümkün değildir.)

-Ticaret mahkemesince borçlu hakkında verilmiş ve ilgili masa tarafından tasfiyeye tabi tutulmuş bulunan iflas kararına ilişkin belgeler.

Konuyla ilgili olarak, yazınız ekinde yer alan İl Afet ve Acil Durum Müdürlüklerinden alınan cevabi yazılar yukarıda bahsedilen kanaat verici vesikalar niteliğinde olmadığından, söz konusu yazıların kanaat verici vesika olarak dikkate alınması mümkün değildir.

Öte yandan, söz konusu alacaklarınızdan, alacağın ödenmeyeceğine ilişkin hakim tarafından hükmedilmiş kısımlar için mahkeme tarafından verilen kazai hüküm bulunduğundan değersiz alacak olarak hesaplarınıza intikal ettirilebilir.

Yukarıda yapılan açıklamalar çerçevesinde, söz konusu alacakların değersiz alacak olarak dikkate alınabilmesi ve zarar olarak kayıtlarınıza intikal ettirilebilmesi için bu alacakların değersiz olduğuna ilişkin kanat verici belgelerin ve mahkeme kararının ilgili olduğu yıl hesaplarına alınması gerekmektedir. Aksi halde bu alacakların değersiz alacak olarak hesaplarınıza intikal ettirilmesi ve zarar olarak kayıtlarınıza alınmasına imkan bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesi rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.